

УДК 37.014.3

[https://doi.org/10.52058/2786-6165-2026-1\(43\)-2254-2265](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2026-1(43)-2254-2265)

Лесик Анжеліка Сергіївна кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки, Бердянський державний педагогічний університет, м. Запоріжжя, <https://orcid.org/0000-0003-1886-4088>

Петрик Крістіна Юріївна кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки, Бердянський державний педагогічний університет, м. Запоріжжя, <https://orcid.org/0000-0003-0615-5217>

Подзигун Олена Анатоліївна кандидат педагогічних наук, доцент кафедри іноземних мов, Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, м. Вінниця, <https://orcid.org/0000-0001-8376-2497>

Ткачук Наталія Петрівна спеціаліст вищої кваліфікаційної категорії, викладач-методист, Фаховий коледж економіки і права Вінницького кооперативного інституту, м. Вінниця, <https://orcid.org/0009-0000-1692-2606>

Коваль Карина Валентинівна асистент кафедри педагогіки, Бердянський державний педагогічний університет, м. Запоріжжя, <https://orcid.org/0009-0009-1696-9389>

ТРАНСФОРМАЦІЯ ОСВІТНЬОЇ ПАРАДИГМИ НА ЗАСАДАХ ПАРТНЕРСЬКОЇ ВЗАЄМОДІЇ

Анотація. У статті проаналізовані трансформації освітньої парадигми в Україні на засадах партнерської взаємодії в контексті реалізації Концепції Нової української школи. Обґрунтовано, що сучасні суспільні виклики, зумовлені глобалізаційними процесами, цифровізацією та переосмисленням ціннісних орієнтирів освіти, актуалізують перехід від традиційної знаннєвої моделі навчання до компетентнісної, особистісно орієнтованої та діяльнісної парадигми.

Доведено, що ефективність освітнього процесу залежить не лише від професійної компетентності педагогів, а й від рівня залученості та взаємодії всіх суб'єктів освітнього процесу, зокрема учнів, батьків, адміністрації закладів освіти та громади.

На основі аналізу нормативно-правових документів, зокрема Закону України «Про освіту», Закону України «Про повну загальну середню освіту» та Концепції Нової української школи, встановлено, що педагогіка партнерства виступає системоутворювальним принципом сучасної освітньої парадигми.

Визначено, що партнерська взаємодія реалізується на двох взаємопов'язаних рівнях: мікрорівні, який охоплює безпосередню педагогічну взаємодію між учителем, учнем і батьками, та макрорівні, пов'язаному з інституційними, управлінськими та соціальними аспектами функціонування освітньої системи.

Акцентовано увагу на ролі педагогіки партнерства у формуванні позитивного освітнього середовища, розвитку навчальної мотивації, відповідальності та активної суб'єктної позиції здобувачів освіти. Виявлено наявність суперечностей між нормативно задекларованими принципами партнерства та практикою їх упровадження, що зумовлює потребу в подальших наукових дослідженнях, спрямованих на формування партнерської культури як важливого складника професійної компетентності педагога Нової української школи.

Ключові слова: освітня парадигма; педагогіка партнерства; партнерська взаємодія, Нова українська школа.

Lesyk Anzhelika Serhiivna Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor of the Department of Pedagogy, Berdiansk State Pedagogical University, Zaporizhia, <https://orcid.org/0000-0003-1886-4088>

Petrik Kristina Yurievna Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor of the Department of Pedagogy, Berdiansk State Pedagogical University, Zaporizhia, <https://orcid.org/0000-0003-0615-5217>

Podzygun Olena Anatolyevna PhD (in Pedagogy), Associate Professor of the Department of Foreign Languages, Vinnytsia Mykhailo Kotsiubynskyi State Pedagogical University, Vinnytsia, <https://orcid.org/0000-0001-8376-2497>

Tkachuk Nataliia Petrovna Specialist of the Highest Qualification Category, Teacher-Methodologist, Professional College of Economics and Law of Vinnytsia Cooperative Institute, Vinnytsia, <https://orcid.org/0009-0000-1692-2606>

Koval Karyna Valentinovna Assistant Professor of Pedagogy, Berdiansk State Pedagogical University, Zaporizhia, <https://orcid.org/0009-0009-1696-9389>

TRANSFORMATION OF THE EDUCATIONAL PARADIGM BASED ON PARTNERSHIP AND COOPERATION

Abstract. The article analyzes the transformations of the educational paradigm in Ukraine based on partnership cooperation in the context of implementing the Concept of the New Ukrainian School. It is argued that contemporary social challenges caused by globalization processes, digitalization, and the rethinking of educational values are driving the transition from the traditional knowledge-based model of education to a competency-based, personality-oriented, and activity-based paradigm. It has been proven that the effectiveness of the educational process depends not only on the professional competence of teachers, but also on the level of involvement and interaction of all subjects of the educational process, in particular students, parents, the administration of educational institutions, and the community.

Based on an analysis of regulatory and legal documents, in particular the Law of Ukraine «On Education», the Law of Ukraine «On Complete General Secondary Education», and the Concept of the New Ukrainian School, it has been established that partnership pedagogy is a system-forming principle of the modern educational paradigm. It has been determined that partnership interaction is implemented at two interrelated levels: the micro level, which covers direct pedagogical interaction between the teacher, student, and parents, and the macro level, which is related to the institutional, managerial, and social aspects of the functioning of the educational system.

Emphasis is placed on the role of partnership pedagogy in shaping a positive educational environment, developing learning motivation, responsibility, and an active subject position of learners. Contradictions have been identified between the normatively declared principles of partnership and the practice of their implementation, which necessitates further scientific research aimed at forming a culture of partnership as an important component of the professional competence of teachers in the New Ukrainian School.

Keywords: educational paradigm; pedagogy of partnership; partnership interaction, New Ukrainian School.

Постановка проблеми. Сучасний етап розвитку освіти в Україні характеризується глибинними трансформаційними процесами, зумовленими суспільними викликами, глобалізаційними тенденціями, цифровізацією та переосмисленням ціннісних орієнтирів освітньої діяльності. Реформування національної системи освіти відбувається в умовах зміни традиційної знаннєвої парадигми на компетентнісну, особистісно орієнтовану та діяльнісну модель навчання, що потребує принципово нових

підходів до організації освітнього процесу. При цьому ефективність освітньої діяльності зумовлюється не лише професійною компетентністю вчителів, а й активною участю та впливом інших суб'єктів освітнього процесу, взаємодія яких визначає цілісність і результативність навчання.

У цьому контексті ключового значення набуває партнерська взаємодія як системоутворювальний принцип сучасної освітньої парадигми. Концепція Нової української школи декларує перехід від авторитарної моделі педагогічного впливу до педагогіки партнерства, що ґрунтується на взаємній повазі, довірі, відповідальності та спільному прийнятті рішень усіма учасниками освітнього процесу. Йдеться не лише про зміну ролі вчителя й учня, а про формування цілісної культури взаємодії між педагогами, здобувачами освіти, батьками, адміністрацією закладу освіти та громадою.

Водночас для значної частини сучасних батьків активне включення в освітній процес залишається складним і часто проблемним завданням. Обмежена готовність до партнерської взаємодії зумовлюється сукупністю чинників, серед яких найпопулярнішими є: попередній власний досвід шкільного навчання, сформований у межах традиційної авторитарної моделі виховання, усталені педагогічні стереотипи, а також об'єктивні соціально-економічні обставини, зокрема висока зайнятість і дефіцит часу для повноцінної участі в житті дітей у закладах загальної середньої освіти.

Ефективна реалізація ідей Нової української школи є неможливою без розвиненої системи партнерської взаємодії, яка забезпечує узгодженість цілей, змісту, форм і методів освітньої діяльності. Водночас практика впровадження освітніх реформ засвідчує наявність низки суперечностей між задекларованими принципами педагогіки партнерства та реальним станом взаємодії в освітньому середовищі, що актуалізує потребу в науковому осмисленні означеної проблеми.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання трансформації освітньої парадигми на засадах партнерської взаємодії є предметом міждисциплінарних наукових досліджень сучасних учених і розглядається в межах педагогіки, психології та освітнього менеджменту.

Так, В. Ковальчук пропонує аналізувати партнерську взаємодію з позицій особистісного аспекту, що відображає специфіку суб'єктності учасників освітнього процесу, та процесуального аспекту, пов'язаного з особливостями самої взаємодії. Учена наголошує, що будь-яка діяльність не може вважатися партнерською за умови ігнорування потреб, мотивів, інтересів та індивідуальних особливостей кожного учасника взаємодії [4].

Окрему групу становлять дослідження, у яких партнерство розглядається з позицій освітнього менеджменту та управління, де воно

пов'язується з питаннями автономії закладів освіти, колегіальності ухвалення управлінських рішень, залучення зацікавлених сторін до формування освітньої політики та розвитку інституційної відповідальності за результати освітньої діяльності. Зокрема, А. Ключко акцентує увагу на визначальній ролі партнерської взаємодії в системі діяльності менеджерів освітніх організацій, підкреслюючи її залежність від готовності педагогічного колективу до співпраці та спільного розв'язання складних професійних завдань. За відсутності такої готовності ефективність взаємодії в системах «учитель – учень» та «учитель – батьки» істотно знижується [3].

Подібної позиції дотримується й О. Онаць, яка обґрунтовує, що сутність суб'єктної партнерської взаємодії в контексті реалізації державно-громадського управління закладами освіти підтверджує інноваційний характер цього підходу та його значущість для розвитку сучасної освітньої системи [9].

Не менш важливого значення набуває педагогіка партнерства в контексті вікової (дошкільне навчання, початкова освіта тощо) та спеціальної (інклюзивна освіта, корекційна робота тощо) дидактики. Так, М. Буйняк розглядає педагогіку партнерства у навчанні учнів з особливими освітніми потребами значно ширше, ніж класичну модель взаємодії «учитель – учні – батьки», наголошуючи на тому, що діяльність учителя постає не як одноосібна стратегія, а як скоординований комплекс дій мультидисциплінарної команди психолого-педагогічного супроводу [2]. У цьому контексті доречно стверджувати, що партнерська взаємодія в Новій українській школі є динамічним явищем, здатним набувати різних форм залежно від індивідуальних освітніх потреб і можливостей учня.

Низка наукових досліджень, зокрема праці І. Стешиц [12], М. Барчій [1], О. Воронової [1] та інших учених, розглядають партнерську взаємодію крізь призму психологічного підходу, акцентуючи її вплив на формування навчальної мотивації, забезпечення емоційної безпеки, розвиток відповідальності та рефлексивності здобувачів освіти. Партнерські відносини в освітньому процесі в цьому контексті постають як важливий чинник психологічного благополуччя та особистісного розвитку учнів, що сприяє формуванню внутрішньої навчальної мотивації та активної позиції в навчальній діяльності. Паралельно з дослідженням партнерства в освіті науковці (Г. Васильчук, В. Воронкова, Н. Метеленко, В. Мокляк, В. Нікітенко, С. Тарелко, В. Фуркало та ін.) аналізують трансформацію освітньої парадигми, зумовлену суспільними змінами та глобальними викликами розвитку освіти. У сучасних наукових працях ця трансформація пов'язується з переходом від знаннєвої до компетентнісної моделі освіти, орієнтованої на формування здатності діяти, співпрацювати та приймати

відповідальні рішення. Водночас простежується зміщення акценту з авторитарної моделі навчання на особистісно орієнтовану та дитиноцентровану, що передбачає активну участь здобувачів освіти в організації власного навчання. Важливим виміром означених змін є посилення ролі партнерських і мережових форм взаємодії, інтеграція освіти з соціальним середовищем та розширення меж освітнього простору [6; 7;13].

Водночас аналіз наукових джерел засвідчує, що недостатньо дослідженим залишається комплексний підхід до розгляду партнерської взаємодії як системоутворювального чинника трансформації освітньої парадигми, зокрема в контексті взаємозв'язку мікрорівня (безпосередньої педагогічної взаємодії) та макrorівня (освітньої політики й управління). Саме це зумовлює актуальність подальших досліджень, спрямованих на узагальнення різних наукових підходів і визначення ролі партнерства як інтегративного механізму модернізації сучасної освіти.

Мета статті – теоретичний аналіз трансформації освітньої парадигми на засадах партнерської взаємодії та обґрунтування її визначальної ролі в забезпеченні ефективної реалізації Концепції Нової української школи.

Виклад основного матеріалу. У сучасному науковому дискурсі поняття «освітня парадигма» розглядається як фундаментальна характеристика освітньої практики, що визначає способи концептуалізації, структурування та оцінювання навчального процесу. Пріоритетним завданням є інституціоналізація освітніх парадигм у нормативно-правових актах, які відображають стратегічні цілі освіти та очікувані результати навчання [6].

Сучасна трансформація освітньої парадигми в Україні відбувається в умовах комплексного реформування, що охоплює ціннісні, змістові, організаційні та управлінські аспекти освітньої діяльності. Ключовою ознакою цих трансформацій є поступовий перехід від традиційної ієрархічної моделі освіти до партнерської, орієнтованої на суб'єкт-суб'єктну взаємодію. У межах нової освітньої парадигми змінюється не лише характер педагогічної діяльності, а й сама філософія освітнього процесу, у центрі якої перебуває особистість здобувача освіти як активного учасника освітньої діяльності.

У традиційній освітній парадигмі домінувала модель односторонньої педагогічної взаємодії, за якої вчитель виступав основним джерелом знань, контролю та оцінювання, а учень – об'єктом педагогічного впливу. Такий підхід забезпечував відносну керованість освітнього процесу, однак обмежував можливості для розвитку автономності, ініціативності та відповідальності здобувачів освіти. За таких умов навчання ґрунтувалося на порівнянні учнів між собою з метою визначення рівня наближення до умовно визначеної «ідеальної норми» освітніх досягнень. Водночас

індивідуалізація освітнього процесу та розвиток власного потенціалу здобувачів освіти істотно нівелювалися й не розглядалися як значущі складники їхнього цілісного особистісного розвитку. Сучасні наукові дослідження переконливо доводять, що в умовах динамічних суспільних змін та зростання ролі освіти в розвитку людського капіталу означена модель втрачає свою ефективність і не відповідає потребам сучасного суспільства.

Сучасна система освіти функціонує на основі двох взаємопов'язаних ключових компонентів – освітньої парадигми та освітніх програм, які не можуть існувати ізольовано одна від одної. Освітня парадигма постає як сукупність ціннісних орієнтирів і світоглядних установок, що визначають стратегічні напрями розвитку української освіти та спрямовані на збереження й примноження її інтелектуального й культурного потенціалу. Саме на цій основі розробляються й реалізуються освітні програми як структуровані системи передачі соціокультурного та навчального досвіду, що забезпечують не лише засвоєння знань, а й особистісний розвиток і самореалізацію учнів [6].

Натомість нова освітня парадигма, задекларована в стратегічних документах освітньої реформи, ґрунтується на ідеї партнерської взаємодії як базового принципу організації освітнього процесу.

Аналіз положень Закону України «Про освіту» [10] свідчить про те, що ідея партнерської взаємодії інтегрована в його базові принципи, серед яких ключове місце посідають людиноцентризм, забезпечення рівних прав і можливостей учасників освітнього процесу, гарантування академічної свободи та автономії, а також забезпечення рівного доступу до освіти без дискримінації за будь-якими ознаками, у тому числі за ознакою інвалідності. Важливими засадами державної освітньої політики також визначено гуманізм, формування поваги до прав і свобод людини, нетерпимості до приниження її честі та гідності, фізичного або психологічного насильства, а також до будь-яких форм дискримінації. У такому нормативно визначеному контексті освіта розглядається як спільна соціально значуща діяльність, що передбачає активну взаємодію, діалог і співпрацю між всіма суб'єктами освітнього процесу.

Подальша конкретизація ідей партнерської взаємодії простежується в Законі України «Про повну загальну середню освіту» [11], у якому на нормативному рівні закріплено право учнів і їхніх батьків на участь у формуванні індивідуальної освітньої траєкторії, а також істотно розширено межі професійної автономії педагогічних працівників.

Таке законодавче врегулювання засвідчує переорієнтацію освітньої політики з директивно регламентованої моделі організації навчання на

модель співвідповідальності, у межах якої всі учасники освітнього процесу залучаються до спільного планування, реалізації та оцінювання освітніх результатів.

Водночас зазначений закон не лише декларує розширення прав учасників освітнього процесу, а й чітко визначає їхні обов'язки, зокрема покладає на педагогічних працівників відповідальність за дотримання принципів дитиноцентризму та педагогіки партнерства у взаємодії з учнями та їхніми батьками. Це передбачає побудову освітніх відносин на засадах поваги до особистості дитини, урахування її освітніх потреб і можливостей, а також розвиток конструктивного діалогу та довіри між усіма суб'єктами освітнього процесу. Таким чином, педагогічна діяльність у закладах загальної середньої освіти набуває чітко вираженого партнерського характеру, що є необхідною умовою реалізації сучасної освітньої парадигми.

Особливе місце в трансформації освітньої парадигми посідає Концепція Нової української школи [8], у якій педагогіка партнерства визначена як одна з ключових засад реформування шкільної освіти. При цьому партнерська взаємодія розглядається не як окрема педагогічна технологія, а як цілісна система освітніх відносин між учителем, учнем і батьками, що ґрунтується на засадах довіри, взаємоповаги, відкритої комунікації та спільного ухвалення рішень.

У межах педагогіки партнерства учні, батьки та вчителі постають як добровільні та зацікавлені однодумці, об'єднані спільними освітніми цілями й ціннісними орієнтирами, рівноправні учасники освітнього процесу, відповідальні за його результати. За цих умов змінюється професійна роль учителя, який виступає не лише транслятором знань, але й фасилітатором навчальної діяльності, наставником і партнером у пізнавальному процесі, здатним організовувати навчання з урахуванням освітніх потреб і можливостей кожного здобувача освіти.

Компетентнісна спрямованість сучасної освіти безпосередньо пов'язана з рівнем сформованості партнерської взаємодії між усіма суб'єктами освітнього процесу.

Формування ключових компетентностей, задекларованих у Концепції Нової української школи, передбачає активну участь здобувачів освіти в організації та реалізації навчальної діяльності, розвиток умінь співпрацювати, приймати обґрунтовані рішення, здійснювати рефлексію та нести відповідальність за результати власного навчання. Якщо в межах традиційної освітньої моделі зазначені завдання реалізовувалися переважно фрагментарно та епізодично, то в умовах партнерської парадигми вони набувають системного характеру та стають органічною складовою цілісного освітнього процесу.

Порівняльний аналіз положень чинних нормативно-правових документів у сфері освіти дає підстави стверджувати, що партнерська взаємодія в сучасній освітній системі реалізується на двох взаємопов'язаних рівнях – мікрорівні та макрорівні (рис. 1).

На мікрорівні партнерство виявляється у безпосередній педагогічній взаємодії між учителем, учнем і батьками та охоплює педагогічні, психологічні й соціальні аспекти освітнього процесу, сприяючи формуванню позитивного освітнього середовища, підвищенню навчальної мотивації та розвитку соціальної активності здобувачів освіти. Водночас на макрорівні партнерська взаємодія набуває інституційного характеру та пов'язується з автономією закладів освіти, розширенням участі батьківської спільноти й громади в управлінні освітніми процесами. При цьому ефективність реалізації партнерства на обох рівнях значною мірою залежить від стійкості та прагнення до співпраці.

Рис. 1. Взаємозалежність рівнів партнерської взаємодії в освіті.

Окремої уваги заслуговує аналіз партнерської взаємодії в контексті автономії закладів освіти. Розширення управлінської та академічної автономії, передбачене нормативними документами, об'єктивно зумовлює потребу в налагодженні ефективних партнерських відносин між адміністрацією, педагогічним колективом, учнями та батьками. За відсутності такої взаємодії автономія може набувати формального характеру, не забезпечуючи підвищення якості освіти.

Багатовекторність партнерських зв'язків створює умови для формування відкритого освітнього середовища, здатного оперативно реагувати на суспільні виклики та потреби здобувачів освіти.

Однак у межах сучасної освітньої парадигми й досі зберігається низка педагогічних чинників, які ускладнюють і знижують рівень партнерської взаємодії між учасниками освітнього процесу. До таких чинників належать домінування авторитарних педагогічних установок, недостатній рівень сформованості культури діалогу та співпраці, а також обмежений досвід налагодження конструктивної взаємодії з батьківською спільнотою. Наявність окреслених проблем засвідчує, що ефективна модернізація освіти потребує не лише декларування та теоретичного осмислення педагогічних нововведень, а й їх послідовної практичної реалізації у щоденній освітній діяльності.

Висновки. Таким чином, результати дослідження підтверджують, що трансформація освітньої парадигми в Україні має чітко виражену партнерську спрямованість і ґрунтується на переосмисленні характеру взаємодії між усіма учасниками освітнього процесу. Аналіз нормативно-правових документів і наукових підходів засвідчує, що партнерська взаємодія є не вторинним елементом освітніх змін, а необхідною умовою ефективної реалізації Концепції Нової української школи. Саме розвиток педагогіки партнерства забезпечує перехід від декларативного проголошення реформ до їх реального втілення в освітній практиці, сприяючи підвищенню якості освіти та формуванню особистості, здатної до відповідальної участі в суспільному житті.

Література:

1. Барчій М. С., Воронова О. Ю. Партнерська педагогічна взаємодія в умовах воєнного стану. Слобожанський науковий вісник. Серія Психологія. 2024. Вип. 2. С. 5-8.
2. Буйняк М. Г. Теоретичні засади партнерської взаємодії фахівців в інклюзивному навчанні. Inclusion and Diversity. 2024. Вип. 3. С. 15–19.
3. Ключко А. О. Сутність партнерської взаємодії в управлінській діяльності менеджерів освітніх організацій. Габітус. 2022. Вип. 35. С. 191–195.
4. Ковальчук В. Формування в майбутніх учителів компетентності педагогічного партнерства. Нові технології навчання. 2025. № 99. С. 105–115. DOI: <https://doi.org/10.52256/2710-3560.2025.99.11>
5. Лесик А. С., Попова О. І., Коваль К. В. Організація безпечного освітнього простору в початковій школі в умовах воєнного стану: тенденції та перспективи розвитку. Перспективи та інновації науки. № 6 (40). 2024. С. 245–253.
6. Мокляк В., Тарелко С. Поняття та зміст освітньої парадигми. Педагогічні науки. 2023. № 81. С. 148-154.
7. Нікітенко В. О., Метеленко Н. Г., Воронкова В. Г., Васильчук Г. М. Концепція трансформації освітньої парадигми, орієнтованої на потреби та освіти «впродовж всього життя». Humanities Studies. 2023. № 14 (91). С. 93–101.
8. Нова українська школа. Концептуальні засади реформування середньої школи. Міністерство освіти і науки України, 2016, 40 с. URL: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf> (дата звернення: 12.01.2026).

9. Онаць О. Суб'єктивна партнерська взаємодія у реалізації державно-громадського управління закладами загальної середньої освіти як інновація. Проблеми сучасного підручника. 2023. Вип. 31. С. 117–130.

10. Про освіту: Закон України № 2145-VIII від 01.01.2026. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> (дата звернення: 12.01.2026).

11. Про повну загальну середню освіту : Закон України № 463-IX від 25.12.2025. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text> (дата звернення: 12.01.2026).

12. Стешиц І. В. Психологічний аспект педагогічного партнерства в контексті Нової української школи. Габітус. 2023. Вип. 49. С. 211–217.

13. Фуркало В. С., Фуркало В. І. Методологічні засади розвитку та становлення освітньої парадигми в контексті сучасних євроінтеграційних трансформацій. Культурологічний альманах. 2024. Вип. 2(10). С. 306–312.

References:

1. Barchii, M. S., & Voronova, O. Yu. (2024). Partnerska pedahohichna vzaiemodiia v umovakh voiennoho stanu [Partnership pedagogical interaction under martial law]. Slobozhanskyi naukovyi visnyk. Seriia Psykholohiia – Slobozhansky Scientific Bulletin. Psychology Series, 2, 5–8 [in Ukrainian].

2. Buiniak, M. H. (2024). Teoretychni zasady partnerskoi vzaiemodii fakhivtsiv v inkluzyivnomu navchanni [Theoretical foundations of partnership interaction of specialists in inclusive education]. Inclusion and Diversity, 3, 15–19 [in Ukrainian].

3. Klochko, A. O. (2022). Sutnist partnerskoi vzaiemodii v upravlinskii diialnosti menedzheriv osvity orhanizatsii [The essence of partnership interaction in the managerial activity of educational organization managers]. Habitus, 35, 191–195 [in Ukrainian].

4. Kovalchuk, V. (2025). Formuvannia v maibutnikh uchyteliv kompetentnosti pedahohichnoho partnerstva [Formation of pedagogical partnership competence in future teachers]. Novi tekhnolohii navchannia – New Learning Technologies, 99, 105–115 [in Ukr].

5. Lesyk, A. S., Popova, O. I., & Koval, K. V. (2024). Orhanizatsiia bezpechnoho osvitnoho prostoru v pochatkovii shkoli v umovakh voiennoho stanu: tendentsii ta perspektyvy rozvytku [Organization of a safe educational environment in primary school under martial law: trends and development prospects]. Perspektyvy ta innovatsii nauky – Perspectives and Innovations of Science, 6(40), 245–253 [in Ukrainian].

6. Mokliak, V., & Tarielko, S. (2023). Poniattia ta zmist osvitnoi paradyhmy [Concept and content of the educational paradigm]. Pedahohichni nauky – Pedagogical Sciences, 81, 148–154 [in Ukrainian].

7. Nikitenko, V.O., Metelenko, N.H., Voronkova, V.H., & Vasylchuk, H.M. (2023). Kontseptsiiia transformatsii osvitnoi paradyhmy, oriietovanoi na potreby ta osvitu “vprodovzh usoho zhyttia” [The concept of transformation of the educational paradigm oriented to needs and lifelong learning]. Humanities Studies, 14(91), 93–101 [in Ukrainian].

8. Ministry of Education and Science of Ukraine. (2016). Nova ukrainska shkola. Kontseptualni zasady reformuvannia serednoi shkoly [New Ukrainian School. Conceptual foundations of secondary school reform]. Kyiv: Ministry of Education and Science of Ukraine.

9. Onats, O. (2023). Sub'iektivna partnerska vzaiemodiia u realizatsii derzhavno-hromadskoho upravlinnia zakladamy zahalnoi serednoi osvity yak innovatsiia [Subjective partnership interaction in the implementation of state-public governance of general secondary education institutions as an innovation]. Problemy suchasnoho pidruchnyka – Problems of the Modern Textbook, 31, 117–130 [in Ukrainian].

10. Pro osvitu: Zakon Ukrainy pryiniaty 5 veresnia 2017 roku № 2145-VIII [Law of Ukraine on Education from September 5, 2017, № 2145-VIII]. (2017). Verkhovna Rada Ukrainy. Retrieved January 12, 2026, from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> [in Ukrainian].

11. Pro povnu zahalnu seredniu osvitu: Zakon Ukrainy pryiniaty 16 sichnia 2020 roku № 463-IX [Law of Ukraine on Complete General Secondary Education from January 16, 2020, № 463-IX]. (2020). Verkhovna Rada Ukrainy. Retrieved January 12, 2026, from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text> [in Ukrainian].

12. Steshyts, I. V. (2023). Psykholohichniy aspekt pedahohichnoho partnerstva v konteksti Novoi ukrainskoi shkoly [Psychological aspect of pedagogical partnership in the context of the New Ukrainian School]. *Habitus*, 49, 211–217 [in Ukrainian].

13. Furkalo, V. S., & Furkalo, V. I. (2024). Metodolohichni zasady rozvytku ta stanovlennia osvitnoi paradyhmy v konteksti suchasnykh yevrointehratsiinykh transformatsii [Methodological foundations of the development and formation of the educational paradigm in the context of modern European integration transformations]. *Kulturolohichniy almanakh – Culturological Almanac*, 2(10), 306–312 [in Ukrainian].